

HRVATSKI SABOR

2342

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAŠTITI ŽIVOTINJA

Proglašavam Zakon o zaštiti životinja, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 4. listopada 2017.

Klasa: 011-01/17-01/77

Urbroj: 71-06-0/1-17-2

Zagreb, 10. listopada 2017.

Predsjednica
Republike Hrvatske

Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O ZAŠTITI ŽIVOTINJA

DIO PRVI

OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom propisuje odgovornost i obveze fizičkih i pravnih osoba radi zaštite životinja tijekom korištenja, što uključuje zaštitu njihova života, zdravlja i dobrobiti, način postupanja sa životinjama, uvjeti koji su potrebni za zaštitu životinja pri držanju, uzgoju, izvođenju zahvata na životinjama, usmrćivanju, prijevozu, korištenju životinja u znanstvene svrhe, držanju životinja u zoološkim vrtovima, u cirkusima i drugim predstavama, prilikom prodaje kućnih ljubimaca te postupanje s napuštenim i izgubljenim životinjama, inspekcijski nadzor i prekršajne odredbe.

Pravni akti Europske unije

Članak 2.

Ovaj Zakon sadržava odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

1. Direktivom Vijeća 83/129/EEZ od 28. ožujka 1983. o uvozu koža nekih mladunaca tuljana i proizvoda od njih u države članice (SL L 91, 9. 4. 1983.)
2. Direktivom Vijeća 98/58/EZ od 20. srpnja 1998. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje (SL L 221, 8. 8. 1998.)
3. Direktivom Vijeća 1999/22/EZ od 29. ožujka 1999. o držanju divljih životinja u zoološkim vrtovima (SL L 94, 9. 4. 1999.)
4. Direktivom Vijeća 1999/74/EZ od 19. srpnja 1999. o minimalnim uvjetima za zaštitu kokoši nesilica (SL L 203, 3. 8. 1999.)
5. Direktivom Komisije 2002/4/EZ od 30. siječnja 2002. o registraciji gospodarstava u kojima se drže kokoši nesilice, obuhvaćenih Direktivom Vijeća 1999/74/EZ (SL L 30, 31. 1. 2002.)
6. Direktivom Vijeća 2007/43/EZ od 28. lipnja 2007. o utvrđivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa (SL L 182, 12. 7. 2007.)

7. Direktivom Vijeća 2008/119/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta zaštite teladi (SL L 10, 15. 1. 2009.)

8. Direktivom Vijeća 2008/120/EZ od 18. prosinca 2008. o utvrđivanju minimalnih uvjeta za zaštitu svinja (SL L 47, 18. 2. 2009.)

9. Direktivom 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o zaštiti životinja koje se koriste za znanstvene svrhe (SL L 276, 20. 10. 2010.).

Područje primjene

Članak 3.

- (1) Ovaj se Zakon primjenjuje na sve životinje kralježnjake.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka ovaj se Zakon primjenjuje i na glavonošce iz razreda *Cephalopoda* koji se koriste u znanstvene svrhe.
- (3) Ovaj se Zakon ne primjenjuje na gospodarenje lovištem i divljači.
- (4) Ovaj se Zakon ne primjenjuje na ribolov.

Pojmovi

Članak 4.

- (1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:
 1. *analgezija* je postupak smanjenja ili isključenja osjećaja boli u životinja, koji se provodi sredstvima posebne namjene
 2. *anestezija* je farmakološki izazvano nesvjesno stanje karakterizirano kontroliranom, reverzibilnom depresijom središnjeg živčanog sustava, a to stanje karakteriziraju analgezija, hipnoza (lijekom uzrokovano stanje sna), mišićna relaksacija (smanjenje mišićnog tonusa) i gubitak refleksa
 3. *cirkusi i predstave sa životinjama* su predstave koje organiziraju pravne ili fizičke osobe u kojima sudjeluju i životinje, a čija je svrha zabaviti publiku
 4. *divlje životinje* su sve životinje, osim domaćih životinja, kućnih ljubimaca, službenih životinja i radnih životinja
 5. *dobavljač* je svaka fizička ili pravna osoba, osim uzgajivača životinja koje se koriste u znanstvene svrhe, koja nabavlja životinje radi njihova korištenja u pokusima ili u znanstvene ili obrazovne svrhe, za proizvodnju bioloških pripravaka te za uporabu njihovih tkiva, organa i trupova, uz zaradu ili bez nje
 6. *domaće životinje* su životinje koje je čovjek pripitomio i udomaćio i koje uzgaja radi proizvodnje hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi (u daljnjem tekstu: nusproizvodi) te u druge gospodarske svrhe
 7. *izgubljena životinja* je životinja koja je odlutala od vlasnika i on je traži
 8. *kirurški zahvati za potrebe provođenja pokusa na životinjama* (u daljnjem tekstu: kirurški zahvat) su operativni postupci i instrumentalne tehnike pri kojima se obavlja rez na koži, sluznicama ili vezivnom tkivu
 9. *korisnik* je svaka fizička ili pravna osoba koja koristi životinje u pokusima, za proizvodnju bioloških pripravaka te koja usmrćuje životinje u svrhu korištenja njihovih organa, tkiva i trupova, uz zaradu ili bez nje
 10. *kućni ljubimci* su životinje koje čovjek drži zbog društva, zaštite i pomoći ili zbog zanimanja za te životinje
 11. *laboratorijske životinje* su pokusne životinje koje se uzgajaju u svrhu korištenja u pokusima ili u znanstvene ili obrazovne svrhe te za rad na izoliranim organima, tkivima i trupovima u tu svrhu usmrćenih životinja i za proizvodnju bioloških pripravaka, i to: miš (*Mus musculus*), štakor (*Rattus norvegicus*), zamorac (*Cavia porcellus*), zlatni hrčak (*Mesocricetus auratus*), kineski hrčak (*Cricetulus griseus*), mongolski skakač (*Meriones unguiculatus*), kunić (*Oryctolagus cuniculus*), pas (*Canis familiaris*), mačka (*Felis catus*), sve vrste primata koji ne uključuju čovjeka, žaba *Xenopus (laevis, tropicalis)* i *Rana (temporaria, pipens)* i zebrića (*Danio rerio*)
 12. *ministar* je ministar nadležan za poslove veterinarstva
 13. *načelo 3R* je skup načela zamjene korištenja pokusnih životinja metodama koje ne zahtijevaju njihovu uporabu, uporabe što manjeg broja pokusnih životinja i poboljšanje uvjeta uzgoja i nabave pokusnih životinja te provođenja pokusa
 14. *nadležno tijelo* je ministarstvo nadležno za poslove veterinarstva
 15. *napuštena životinja* je životinja koju je vlasnik svjesno napustio, kao i životinja koju je napustio zbog više sile kao što su bolest, smrt ili gubitak slobode te životinja koje se vlasnik svjesno odrekao
 16. *nezdružljive životinje* su životinje koje, pri zajedničkom držanju, mogu jedna drugoj prouzročiti neželjenu bređost, ozljede ili smrt

17. *objekt za potrebe korištenja životinja u znanstvene svrhe* (u daljnjem tekstu: objekt) je svaka instalacija, zgrada, skupina zgrada ili drugi prostori, a može uključivati prostor koji nije u potpunosti ograđen te pokretnu opremu
18. *odobrenje pokusa* je odobrenje koje donosi nadležno tijelo za provođenje pokusa na životinjama u okviru projekta
19. *omamljivanje životinje koja se usmrćuje* (u daljnjem tekstu: omamljivanje) je svaki dopušteni namjerno provedeni postupak koji dovodi do gubitka svijesti i osjetljivosti bez boli što traje do smrti životinje
20. *opasne životinje* su životinje koje zbog neodgovarajućih uvjeta držanja i postupanja s njima mogu ugroziti zdravlje i sigurnost ljudi i životinja te koje pokazuju napadačko ponašanje prema čovjeku
21. *pokus* je postupak koji uključuje bilo koju invazivnu ili neinvazivnu uporabu životinja u pokusne ili druge znanstvene svrhe, s poznatim ili nepoznatim ishodom, ili u obrazovne svrhe, koji životinji može prouzročiti određenu razinu boli, patnje, stresa ili trajnog oštećenja u jednakoj ili većoj mjeri od uboda igle izvedenog u skladu s dobrom veterinarskom praksom
22. *pokusne životinje* su životinje koje se koriste ili su namijenjene uporabi u pokusu ili u obrazovne svrhe te za proizvodnju bioloških pripravaka i koje se usmrćuju u svrhu korištenja njihovih organa, tkiva i trupova, zajedno s larvalnim oblicima koji se hrane samostalno i fetalnim oblicima sisavaca od zadnje trećine njihova uobičajenog razvoja te životinje koje su na ranijem stupnju razvoja, ako je životinja ostavljena na životu nakon tog razvojnog stupnja, a vjerojatno je da će zbog provedenih pokusa osjećati bol, patnju, stres ili trajno oštećenje nakon što je dostigla taj razvojni stupanj. Pokusne životinje su i glavonošci iz razreda *Cephalopoda* koji se koriste ili su namijenjeni korištenju u pokusima
23. *posjednik životinje* (u daljnjem tekstu: posjednik) je svaka pravna ili fizička osoba koja je kao vlasnik, korisnik ili skrbnik stalno ili privremeno odgovorna za zdravlje i dobrobit životinje
24. *prijevoz* je premještanje životinja prijevoznim sredstvom u nekomercijalne svrhe, uključujući postupke pri polasku i dolasku na krajnje odredište
25. *primati koji ne uključuju čovjeka za potrebe znanstvenih istraživanja* su vrste životinja koje uključuju čovjekolike majmune, majmune Starog svijeta i majmune Novog svijeta
26. *prirodno stanište divljih životinja* je stanište u slobodnoj prirodi u kojem obitavaju divlje životinje
27. *projekt* je program rada koji ima definiran znanstveni cilj i uključuje jedan ili više pokusa
28. *radne životinje* su psi koji služe kao tjelesni čuvari i čuvari imovine, psi vodiči slijepih i oni koji služe za pomoć, psi tragači i psi koji služe obavljanju drugih poslova, kopitari i druge životinje kojima se čovjek služi za obavljanje drugih poslova, osim proizvodnje
29. *sklonište za životinje* (u daljnjem tekstu: sklonište) je objekt u kojem se smještaju i zbrinjavaju napuštene i izgubljene životinje gdje im se osigurava potrebna skrb i pomoć
30. *službene životinje* su životinje koje imaju licenciju za rad i služe za obavljanje poslova pojedinih državnih tijela
31. *snimanje* je postupak izrade snimke u komercijalne svrhe u kojima se upravlja životinjama tijekom njihova nastupa
32. *sputavanje* je primjena postupaka za sputavanje pokreta životinja da bi se životinje pošteđele svake boli, patnje, straha ili uznemiravanja koje se može izbjeći pri rukovanju životinjama
33. *transfuzija krvi* je proces prenošenja krvi ili krvnih produkata iz krvožilnog sustava jedne životinje u krvožilni sustav druge životinje
34. *transplantacija organa* je medicinski postupak odstranjenja tkiva ili organa iz tijela životinje davatelja radi presađivanja u tijelo životinje primatelja, u svrhu produženja ili spašavanja života primatelju
35. *usmrćivanje* je bilo koji namjerno provedeni postupak koji dovodi do smrti životinje
36. *utrke pasa* su utrke pasa koje se organiziraju u svrhu ostvarivanja dobiti
37. *uzgajivač životinja koje se koriste u znanstvene svrhe* (u daljnjem tekstu: uzgajivač) je svaka fizička ili pravna osoba koja uzgaja, odnosno drži laboratorijske životinje radi njihova korištenja u pokusima ili za korištenje njihovih tkiva, organa ili trupova u znanstvene ili obrazovne svrhe ili u svrhu proizvodnje ili prije svega u tu svrhu uzgaja druge životinje, uz zaradu ili bez nje
38. *uzgoj divljači* je uzgoj životinja koje se kao slobodno živuće u prirodi u skladu s posebnim propisima o lovstvu smatraju za divljač
39. *zahvat* je postupak koji dovodi do oštećenja ili gubitka dijela tijela životinje osjetljivog na bol ili promjene u koštanoj strukturi

40. *zoološki vrt* čine prostori i nastambe u kojima pravne ili fizičke osobe obavljaju djelatnost predstavljanja i zaštite životinja i njihovih staništa te čija je stalna izložba osnovana radi promicanja zaštite životinja i prirode kroz edukaciju, istraživanje i rekreaciju, a otvorena je za javnost najmanje sedam dana godišnje.

(2) Pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

DIO DRUGI OSNOVNE ODREDBE O ZAŠTITI ŽIVOTINJA

Zabranjeni postupci u svrhu zaštite životinja

Članak 5.

(1) Zabranjeno je životinje usmrćivati, nanositi im bol, patnju i ozljede te ih namjerno izlagati strahu i bolestima protivno odredbama ovoga Zakona.

(2) Zabranjeno je:

1. uzgajati životinje tako da trpe bol, patnju i strah te ih namjerno ozljeđivati, protivno pravilima struke odnosno najnovijim znanstvenim dostignućima
2. uvoziti i prodavati životinje koje potječu iz uzgoja iz točke 1. ovoga stavka
3. pri uzgoju životinja povećavati agresivnost životinja selekcijom ili drugim metodama
4. huškati životinje na druge životinje ili čovjeka ili ih obučavati na agresivnost, osim pri školovanju službenih pasa i za potrebe sportske radne i lovne kinologije prema kinološkim standardima pod vodstvom osposobljenih osoba
5. obučavati životinje za borbe, organizirati borbe životinja, osim tradicionalnih natjecanja bikova ili sudjelovati u njima uz obveznu suglasnost i prisustvo veterinarskog inspektora, posjećivati ih i oglašavati te u vezi s borbama organizirati kladenje i sudjelovati u kladenju
6. davati žive životinje kao nagrade u igrama na sreću
7. koristiti tehničke uređaje, pomoćna sredstva ili naprave kojima se u obliku kazne utječe na ponašanje životinja, uključujući bodljikave ogrlice ili sredstva za školovanje koja uključuju uporabu električne struje ili kemijskih tvari, čijim korištenjem se uzrokuje bol
8. organizirati utrke pasa
9. davati stimulanse ili druge nedopuštene tvari životinjama kako bi se poboljšao njihov nastup na sportskim natjecanjima ili na predstavama
10. koristiti nedopuštene stimulanse i tvari u svrhu bržeg rasta i prirasta životinja te povećanja fizičkih performansi životinja
11. koristiti životinje za filmska i televizijska snimanja, oglašavanje, izložbe, smotre, natjecanja ili predstave ako ih se pri tome prisiljava na ponašanje koje kod životinja izaziva bol, patnju, ozljede ili smrt
12. prisiljavati životinje na ponašanje koje kod njih izaziva bol, patnju, ozljede ili strah protivno odredbama ovoga Zakona
13. izlagati životinje nepovoljnim temperaturama i vremenskim uvjetima, protivno prihvaćenim zoohigijenskim standardima za pojedinu vrstu ili nedostatku kisika, čime se kod životinja uzrokuje bol, patnja, ozljede, strah ili smrt
14. davati životinjama hranu ili tvari čije uzimanje uzrokuje bol, patnju, ozljede, strah ili smrt
15. prisiljavati životinje na uzimanje određene hrane ili tvari, ako to ne odredi doktor veterinarske medicine u veterinarsko-zdravstvene svrhe ili u svrhe pokusa ili ako nije znanstveno opravdano
16. zanemarivati životinje s obzirom na njihovo zdravlje, smještaj, ishranu i njegu
17. životinjama odsijecati dijelove tijela koji su osjetljivi na bol protivno odredbama ovoga Zakona
18. hraniti životinje živim životinjama, osim ako je isto potrebno za preživljavanje životinje te ako se time oponašaju uvjeti u prirodi
19. ograničavati kretanje životinjama na način koji im uzrokuje bol, patnju, ozljede ili strah protivno odredbama ovoga Zakona
20. omamljivati, klati ili usmrćivati životinje u ritualne svrhe
21. uzgajati životinje u svrhu proizvodnje krzna
22. uvoziti kože i proizvode od kože mladunaca određenih vrsta tuljana u komercijalne svrhe
23. držati u zatočeništvu dupine i ostale morske sisavce iz porodice *Cetacea*, osim u svrhu liječenja, oporavka i zbrinjavanja te kao službene životinje

24. ubadanje životinja, stiskanje, natezanje ili savijanje dijelova tijela ili vješanje životinja, osim ako se radi o postupcima u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja (SL L 303, 18. 11. 2009.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 1099/2009) te udaranje, potapanje ili gušenje životinja na drugi način, bacanje ili namjerno gaženje životinja prijevoznim sredstvima
25. korištenje životinja za spolni odnos, kao i s tim izjednačeni postupci ili bilo kakvi drugi postupci sa životinjama radi zadovoljavanja spolnih potreba čovjeka
26. izlaganje životinja vatri, vrućim predmetima, nagrizaćućim ili otrovnim tvarima te drugim fizikalnim ili kemijskim djelovanjima protivno odredbama ovoga Zakona
27. čupanje perja živoj peradi
28. pucanje u životinje bez obzira na vrstu oružja ili sprave za pucanje, osim za potrebe omamljivanja ili usmrćivanja životinja u skladu s odredbama Uredbe (EZ) br. 1099/2009 i u svrhu zaštite sigurnosti ljudi i životinja
29. bacanje petardi na životinje ili drugih pirotehničkih sredstava, osim u interventnim situacijama kada se u skladu s posebnim propisima provodi rastjerivanje životinja
30. korištenje za rasplod životinja koje nisu spolno zrele i koje nisu završile svoj rast, životinja nakon odbijanja mladunčadi koje se još nisu oporavile te korištenje bolešću iscrpljenih, ozlijeđenih životinja ili životinja koje nisu spremne za parenje
31. korištenje kopitara za izvlačenje trupaca iz šuma i iznošenje ogrjevnog drva, osim u teško pristupačnim područjima gdje to nije moguće bez korištenja kopitara
32. trčanje životinja privezanih uz motorno prijevozno sredstvo koje je u pokretu
33. držanje životinja u svrhu ukrašavanja prostora u ugostiteljskim i trgovačkim objektima, osim:
- u objektima registriranim za prodaju kućnih ljubimaca
 - ako se životinjama osiguraju primjereni uvjeti držanja i onemoguću uznemiravanje
34. držanje i korištenje divljih životinja u svrhu prikazivanja javnosti, osim u zoološkim vrtovima te u skladu s člankom 60. stavkom 5. ovoga Zakona
35. izlaganje pasa s kupiranim ušima i repovima, osim lovačkih pasa
36. parenje domaćih pasa i domaćih mačaka s divljim životinjama iz prirode ili uzgoja
37. zajedničko držanje nezdružljivih životinja
38. držati u zatočeništvu medvjede (svi *Ursidae*), osim u zoološkim vrtovima i skloništima.
- (3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, dopušteni su postupci:
1. koji se primjenjuju zbog veterinarsko-zdravstvenih razloga ili se zbog drugoga razloga poduzimaju radi zaštite životinja
 2. koji se provode u svrhu kontrole bolesti ljudi i životinja
 3. koji se provode u svrhu suzbijanja štetnika
 4. kontrole kretanja životinja koje se uzgajaju u svrhu proizvodnje uporabom elektrošokova te postavljanje električnih ograda za životinje
 5. koji se provode u pokusne svrhe uz znanstveno opravdanje
 6. usmrćivanja vatrenim oružjem uzgojene divljači u oborima kad životinje nije moguće sputati u svrhu klanja ili bi takav postupak ugrozio sigurnost i zdravlje ljudi odnosno životinja
 7. omamljivanja ili usmrćivanja opasnih životinja kada je potrebno osigurati sigurnost i zaštitu ljudi ili životinja
 8. radi označavanja odnosno usmrćivanja životinja u svrhu zaštite okoliša ili očuvanja prirodne ravnoteže.
- (4) Detaljnija pravila o zabrani uvoza koža i proizvoda od koža mladunaca određenih vrsta tuljana u komercijalne svrhe iz stavka 2. točke 22. ovoga članka naredbom uređuje ministar.

Zaštita životinja pri držanju i uzgoju

Članak 6.

(1) Posjednik ne smije:

1. napustiti domaću životinju, kućnog ljubimca ili uzgojenu divlju životinju i druge životinje koje drži pod nadzorom
2. uzgojenu ili othranjenu divlju životinju privremeno ili stalno naseliti u slobodnoj prirodi ako nije pripremljena za preživljavanje u takvom životnom prostoru
3. nanositi bol, patnju i ozljede životinjama pri školovanju.